

Landsbyggsnytt

Örebro kommun

#2
2023

Humlehagens säsong i gång

Vårterräng i Ervalla och Tysslingedagen lockade folk

Kulturell plattform i Brevens Bruk

Sommaren på Vinön

Att bo på landet med alla dess källor

Jag bor i Sticksjö, ungefär fyra kilometer utanför Glanshammar. Det är en trevlig liten by med närmare ett fyrtiotal permanentboende hushåll och ett tiotal fritidsboenden.

Som det ofta är utanför tätorterna, så behöver landsbygdsbefolkningen lösa viktiga frågor själva, antingen enskilt eller i grupp. Det handlar, exempelvis, om vatten och avlopp. I den samfällighetsförening som jag är medlem i så är dricksvattenförsörjningen, grävavlopp, vägar och gator och en hel del gemensam mark, samfälliga ansvar.

Det här kräver förstås en hel del tid och arbete från föreningens medlemmar, samtidigt som det innebär något slags känsla av frihet och oberoende. Framst avlopps-lösningarna har ändå förhindrat utveckling av området i och med begränsande byggrätter, vilket gjort att en del barnfamiljer varit tvungna att flytta från området då de inte har kunnat bygga ut vartefter familjen har blivit större.

I Sticksjös fall börjar detta närma sig en lösning, då vi inom ett par år kommer att få kommunalt vatten och avlopp, vilket jag naturligtvis önskar alla lantliga områden i en liknande situation.

Våren är passerad och det har blivit sommar och snart är det midsommar. Varje år tänker jag att det är viktigt att verkligen uppleva våren och sommaren med alla sinnen.

Ibland lyckas jag och ibland går det sämre.

Det finns en källa i skogen mellan Östansjö och Hallsberg som kallas Ögonakälla. I den sköljde människor förr sina ögon för att bota olika åkommor som påverkade synen. Det kan ibland kännas som att det finns en hinna för ögonen när jag vill betrakta och verkligen ta in allt det vackra som finns runt om kring oss den här årstiden. Kanske borde jag ta en tur till Ögonakälla för att pröva om hinnan går att skölja bort med dess vatten.

Kanhända behöver jag söka upp även andra källor. En där jag kan skölja min näsa och mun för att verkligen känna smak och doft. Trycka upp det där mogna smultronet mot gommen med tungan och känna dess smak, dofta på sommarblommor tills jag blir yr. Ytterligare en källa vill jag hitta, där jag kan skölja mina öron, så att jag verkligen kan lyssna till naturens alla ljud, inte bara höra dem.

Jag kan tänka mig fler användbara källor om de bara fanns. Men vem vet? Det är ju något särskilt magiskt med den här tiden på året och källorna kanske kan bli vad vi gör dem till. ■

Mikael Ekman
Örebro kommun

Bidrag för föreningar 2023

Landsbygdsnämndens bidrag kommer från och med 2023 att handläggas av enheten Stöd, utveckling och samverkan (tidigare Föreningsenheten) på Kultur- och fritidsförvaltningen.

De ideella föreningar och organisationer som vill söka bidrag kommer att få göra det via kommunens bidrags- och bokningssystem Interbook GO: orebro.ibgo.se.

För att kunna söka bidrag behöver föreningar och organisationer först vara registrerade i systemet. Sök efter "Föreningsregistret" på orebro.se

Välkomna att höra av er till oss med frågor och funderingar: foreningsenheten@orebro.se ■

Landsbygdsnytt #2 2023

Ansvarig utgivare: Lena Norrström, 019-21 20 42

Distribution: orebro.se/landsbygdsutveckling

Nästa nummer kommer i september 2023.

Har du synpunkter eller tips? Kontakta oss: landsbygdsnytt@orebro.se

Produktion: Clearberry AB – info@clearberry.se

Text och foto: Maria Eremo

Text, foto och form: Anders Jakobson

Landsbygdsnytt är en informationstidning som ges ut av Örebro kommun. Syftet är att vara en kanal för information från kommunen som berör landsbygderna i Örebro kommun. Tidningen är också ett sätt att informera om Örebro kommuns strategiska arbete med landsbygdsfrågor, upplysa om tillgängliga bidrag för landsbygdsutveckling och berätta positiva och inspirerande historier från vår landsbygd. Det är inte möjligt att annonsera i tidningen och vi skriver heller inte artiklar i syfte att göra reklam eller favorisera till exempel företag. Tidigare utgåvor av Landsbygdsnytt finns att läsa i pdf-format på orebro.se/landsbygdsutveckling

Josefin arrangerade löplopp för barn i Ervalla

När påskloppet blev en succé i Ervalla inspirerades Josefin Sörman till en idé om att göra något liknande för barnen i området under resten av våren. Ett bra drag. Det visade sig att även Vårterräng uppskattades stort.

– Vi slutade på cirka 50 deltagande barn under sju tillfällen, säger Josefin.

Till vardags har hon just nu sommarlov från gymnasiet, men när Landsbygdsnytt träffar henne är det några veckor kvar på vårterminen.

– Vårterrängen har varit på onsdagar och söndagar, de dagarna jag själv inte tränar fotboll, säger Josefin som spelar i Rynninge IK.

Som liten sprang hon själv flera terränglopp i bland annat Nora och hon minns det som något kul.

I Ervallas terränglopp är upplägget att varje barn betalar 50 kronor vid första deltagande tillfället. Sedan har man fått vara med och springa så många gånger man har velat, en del deltog alla sju gånger.

– De som deltog minst fyra gånger fick medalj vid sista tillfället. Då bjöd vi dessutom på korb med bröd.

De yngsta barnen 0-5 år sprang 400 meter, 6-8 år 700 meter och de äldsta 9-12 år en kilometer. Samma bana varje gång.

– Jag trodde faktiskt inte att det skulle bli så här många, så det var ju roligt. Det finns ju inte så mycket att göra här ute för barnen, det var som sagt kul att ordna något. Dessutom fick barnen chans att träffas utanför skoltid.

Josefin tror att de flesta har tyckt att Vårterräng har varit kul.

– Ja, de har ju kommit tillbaka, så det verkar så, säger hon och skrattar.

Ett av alla barn som deltagit är Alfred Österman, sju år.

– Jag kom lika som Nils senast. Jag är med för att få pokal. Jag har medalj sen förut, jag har sprungit i Nora.

Hur långt springer du här i Ervalla?

– 700 meter, det är lite jobbigt. Men jag springer bara, jag måste ju springa snabbt. Jag kan vara med i höst också om de kör då, säger Alfred.

Det är också tanken, att fortsätta i höst. Men än är inget bestämt.

– Det verkar ju vara uppskattat, så

det kan bli så, säger Josefin.

Barnens tider har klockats och vid kiosken finns en lista med alla deltagares resultat.

– De tävlar bara mot sig själva. Men då kan de se sina förbättringar.

Vid första tillfället dök 34 barn upp!

– Jag var lite nervös innan, men jag bad kusinerna komma så att det i alla fall skulle bli fem stycken, säger Josefin.

Om det blir en fortsättning i höst återstår alltså att se. Men vi vet i alla fall att Vårterräng i Ervalla har lockat barn upp till tolv år att springa flera gånger i veckan.

Totalt deltog 51 barn på Vårterräng i Ervalla.

40 av dem prickade in minst fyra tillfällen och fick därmed medalj och korb med bröd vid sista tillfället.

– Nu i efterhand känns det bra och jag är nöjd över att det har kommit så många eftersom jag inte trodde det innan, säger Josefin. ■

ERVALLA

Arrangören
Josefin Sörman.

Alfred, sju år.
Till vänster
Vera fem år.

Tysslingedagen firade 30 år och lockade många besökare

Som traditionen bjuder sedan 30 år är Kristi himmelfärdsdag lika med Tysslingedagen. Så var det även i år med strålände väder och många besökare.

– Det var säkert flera hundra besökare runt om på stationerna under dagen, säger Mattias Svensson, ordförande i Tysslinge företagare som arrangerar dagen sedan några år.

Det var sammanlagt 43 stationer och 80 utställare i Tysslingeområdet där hantverkare och företagare visade upp sig för nyfikna besökare.

– Det brukar ligga runt det antalet och det tillkommer alltid några nya utställare, det är roligt. Vi ser gärna att ännu fler hantverkare deltar och om företagare i området kan få med sig samarbetspartners att ställa ut under dagen är det bara positivt.

Mattias är tacksam över att väder-

godarna visade sig från sin bästa sida den här dagen då det brukar vara ganska avgörande för hur många som kommer.

– Jag stod vid brandstationen i Vintrosa och jag såg ju hur många bilar som rullade upp mot Tant Grön och Viagården under dagen, det var många! Dessutom satt det säkert två till fyra personer i varje bil. Mats på Lanna Bokcafé berättade att han bara hade fem hamburgare kvar när dagen var slut. Det måste man ändå kalla en lyckad dag.

I och med 30-årsjubileet av Tysslingedagen hade Tysslinge företagare sett till så att alla utställare hade godis och ballonger vid sina stationer.

– Vi hade köpt in 30 kilo godis och tusen ballonger, allt tog slut! Så det var nog uppskattat, säger Mattias och skrattar.

Gymninge gård.

Foto: KJ Bildhantling

Nu hoppas Mattias och hela Tysslinge företagare att fler får upp ögonen för föreningen. Att de finns, att man kan bli medlem och att föreningen gör en massa bra för sina medlemmar och för området kring Tysslingen.

– Planen är att vi vill fortsätta driva Tysslingedagen framöver och vi hoppas att det blir så. Men vi är beroende av både ekonomiskt bidrag från kommunen och engagerade medlemmar. Det är mycket jobb, men också väldigt roligt. ■

Moa Lundell Widenström och Tyra Rosendal från årskurs 6 Tysslinge friskola sålde fika under Tysslingedagen.

Foto: Tapas Hultin

Föreningen Rostugnens Vänner värnar om Brevens bruk

Föreningen bildades 2009 och har i dag cirka 450 medlemmar. Att bevara den gamla industrimiljön och samtidigt vara en kulturell plattform – det är Rostugnens Vänners primära mål.

– Vi behövs. Modellboden i sig är unik i världen och den kulturella plattformen vi driver är uppskattad, säger ordförande Claes Ander.

Han var en av eldsjälarna som insåg att bruksortens gamla rostugn som stått ståtlig sedan 1905 behövde renoveras. Det här var 2009 och sedan dess har en hel del hunnit hända, både med rostugnen och med egentligen hela området mitt i Brevens bruk.

– Ungefär tre ton skräp släpade vi ut och 30 ton grus släpades in, säger Claes och skrattar.

Det var mycket jobb som krävdes och tack vare ekonomiska bidrag från olika håll under åren har föreningen kunnat renovera och fixat för minst 600 000 kronor.

– Vi var tvungna att renovera nu, inte vänta 250 år som det skulle ha tagit om vi skulle ha skrapat ihop alla pengar själva på korvförsäljning.

Det är främst under sommarhalvåret som de flesta aktiviteterna med bland annat Midsommarfirande, sommarfest och paviljongspelning äger rum.

Och så ska vi så klart inte glömma Sextettfestivalen som i år äger rum 9 september.

– Festivalen startade 2010. Breven har en lång tradition av blåsmusik och föreningen driver Sextettfestivalen som en återkommande kulturaktivitet som samlar mycket publik. Det har faktiskt utvecklats till den största festivalen i sitt slag i Sverige.

Och under den mörkare delen av året är det julmarknad, midvinterblot, fackeltåg och nyårsfirande.

– Vi är med och skriver historia här och ger den sociala plattformen en kulturell dimension. Vi skapar plattformar där folk har trevligt och ses.

Claes berättar lyriskt hur kul det är att visa upp den fantastiska bruksmiljön och att få vara med och vårda historien.

– Särskilt när vi ser att det gläder så många.

Visar upp bruksmiljön och dess historia gör föreningen främst genom Modellboden – ”Sveriges nyaste arbetslivsmuseum”, som Claes beskriver det.

– Den omfattande samlingen modeller i trä är unik. Här finns gjutmodeller som sparats i hundra år och som ger en god bild av det gamla järnbrukets produktion. Museet invigdes 2016 och byggs ut i den takt ekonomi och resurser tillåter. Redan i dag visas en stor samling på 100 000 modeller i den 150 år gamla byggnaden. ■

Några av 2023 års arrangemang, läs mer på modellboden.nu:

- Modellboden öppen med fri entré flera lördagar i maj-augusti.
- BruksBlåsets sommarkonsert i Paviljongen 26 augusti kl 16.
- SextettFestivalen och Kulturarvsdagen lördag 9 september kl 13- 17.
- Ljusfesten 4 november. Mörkret får ge vika för årets illumination – en fest i färger och ljus. BruksBlåset inleder kl 18 i Rostugnen.
- Julmarknaden 16 december kl 11-16.
- Midvinterblot, Ljusets Återkomst eller bara Vintersolståndet – kärt barn har många namn – 22 december kl 19.

Volontärarbete för att sätta Glanshammar på kartan

Årets säsong i Humlehagen är redan i gång och mer ska det bli. Det innebär en hel del jobb för volontärerna Josefin och Martin Svensson.

– Det är väldigt roligt att vara med här, säger Josefin.

Ända sedan Humlehagen drog i gång har makarna Svensson arbetat ideellt under de olika arrangemangen. Första året rådde fortfarande covid-19 och allt var väldigt speciellt, men de senaste åren har varit mer normala.

– Vi brukar stå i entrén, det har vi valt själva för att det är trevligt, säger Josefin.

– Det är roligt att träffa många från bygden och många vi inte ser så ofta. Det här blir ju en folkfest, fyller Martin i.

Bra musik, många Glanshammarsbor, men också tillresta besökare förgyller konsertkvällarna under sommaren.

– Det brukar vara en lugn stämning och inte alls speciellt stökigt, säger Martin.

Martin och Josefin känner ägarna till Humlehagen och erbjuder sig själva att vara med och jobba.

– Vi skaffar barnvakt och så blir det här något vi gör tillsammans, bara för oss, säger Josefin.

De är noga med att poängtera att det jobb de själva gör bara är en bråkdel av all tid som arrangörerna lägger ner för att kunna erbjuda förstklassig musik på gården i Glanshammar.

– Det görs ju fler saker än bara under konsertkvällarna. Förra året var vi till exempel med och byggde verandan, men det är många vänner och grannar som ställer upp, inte bara vi, säger Martin.

Humlehagen har blivit en naturlig samlingspunkt för de boende i Glanshammar och gemenskapen är stor. Dessutom gynnas lokala aktörer bland annat genom att virke köps från traktens sågverk och att lokala idrottsföreningar får in pengar genom att ansvara för parkeringen.

– Vi skulle aldrig se så här många konserter om det inte vore för Humlehagen. Vi har även lärt känna många nya människor. Det är alltid lite vemodigt när säsongen är över, säger Josefin.

Josefin och Martin tycker att Humlehagen sätter Glanshammar på kartan och flera av artisterna väljer att komma tillbaka.

– Det är en härlig atmosfär och en annan dimension med hela upplevelsen i den vackra miljön, säger Martin.

– En av kvällarna var tröskan ute på åkern. Det tillför något, säger Josefin.

Sedan händer det alltid något som behöver lösas, som

den gången när strömmen gick, eller när all cola snabbt sålde slut under Veronica Maggios konsert. Då fick några åka till Ica i Glanshammar och köpa hela lagret med läsk.

– Det är verkligen en förmån med konserter nästgårds och stora artister på hemmaplan. I vår bekantskapskrets är alla positivt inställda, vi ser inga nackdelar, säger Josefin.

I sommar är det Thomas Stenström som lockar mest. Och Miss Li.

– Stenström är alltid bra. Humlehagen har gjort att vi har fått upp ögonen för nya artister. Nu går Stenström varm hemma, säger Martin. ■

Miss Li är Humlehagens största bokning under sommaren 2023. Lördagen den 12 augusti står hon på scenen med sitt band.

Foto: Sonny Gustafsson

”Vi har ett galet bra program i år”

Björn Lycklig Wallgren är en av Humlehagens arrangörer och han är öppet stolt över sommarens artistutbud.

– Vi har fått till ett galet bra program i år, ett som vi tror kan passa alla. Intresset för Humlehagen är större än någonsin. Vi har aldrig sålt så mycket biljetter så tidigt som i år, säger Björn.

Under sommaren kan man se stora svenska artister som Jill Johnson, Thomas Stenström och Miss Li i Humlehagen, men säsongen började redan helgen vecka 23 med Cornelia Jakobs och Barnkalasfestivalen.

– Det är jättekul att göra något för barnfamiljerna och ge något tillbaka till landsbygden, Glanshammar och

Tjugesta. Vi vill verkligen skapa en plats för alla.

Något nytt till detta års utbud är en kväll med standup. Den 11 augusti kommer Henrik Nyblom, Petrina Solange, Magnus Betnér och Jonatan Unge och utmanar skrattnusklerna.

– Vi var osäkra på om publiken skulle gilla det, men alla arrangemang har sålt bra.

Det är i år tredje året som Humlehagen äger rum och för varje år lär sig arrangörerna vad som behöver förbättras och justeras till nästa år.

– Flödena ska fungera och det ska

vara mer lättillgängligt. Fler toaletter, ja, mer av allt faktiskt. Mer publik kräver mer av

allt. Som arrangör tror man alltid att man skapat det bästa som går, men så kommer man på tio grejer som kunde ha gjorts bättre. Målsättningen är att göra det bästa arrangemanget för de som är där, för Humlehagen är verkligen en speciell plats. Det finns nog inget liknande i regionen, avslutar Björn. ■

Björn Lycklig Wallgren

Vinön välkomnar med fullspäckat schema

Många passar på att besöka Vinön under sommaren. Landsbygdsnytt har stämt av med öborna om vad som händer på Hjälmarens pärla i år.

Ända in i det sista har det varit osäkert om det skulle bli något café i den gamla skolan på Vinön denna säsong – men det blir det! Mariette Rehnwall kommer att driva caféet och fortsätter med samma koncept som funnits tidigare med fika och lättare luncher.

– Det känns jättebra att det ordnade sig med café även i år. Det hade varit tråkigt att ha en fin lokal stå tom. Dessutom har ju skolan alltid varit en central plats på ön, full av liv och rörelse, säger Catrine Neiler, styrelseledamot i Vinöns kultur- och hembygdsförening som äger skolan.

Föreningen har en evenemangsgrupp som varje sommar arrangerar olika tillställningar som till exempel Midsommarsfirande, melodikryss och loppis.

– Exakt allt är inte bestämt i skrivande stund, vi hänvisar därför alla intresserade till vår hemsida – vinon.se. Där finns alltid all information uppdaterad

under ”På gång”. Även i Ö-bladet som finns på hemsidan kan man läsa om allt som händer på Vinön.

Det vi dock vet redan nu är att Vinöns värdshus kommer att ha ett antal konserter under sommaren. Namn som Chris Kläfford, Marit Bergman, Eva Eastwood och Ebbot dyker alla upp för spelningar. Fler namn hittar du även det på hemsidan. De som ska driva värdshuset för första säsongen är bröderna Joakim och Christer Enander, två rutinerade i branschen.

– Det känns jättebra. Vi är jättaggade på detta. Vi tror att det kommer kunna bli en bra snurr på detta igen nu när pandemin är över. Det här blir lite nytändning för oss, vi har drivit serveringen vid Opera på Skäret i sju år. Det har varit kul, men slitigt med 800-1000 personer per sittning, säger Joakim.

Marit Bergman
Lördag 15 juli

Foto: Linda Björénstam

Bröderna Enander har ingen koppling till Vinön sedan tidigare, men när de fick förfrågan av ägaren Birgitta Åberg Andersson kände de ”vi kör!”.

– Vi vet ju inte så mycket om hur det är att driva här. Men det taggar oss och vi har många års rutin. Dessutom ska det bli kul att lära

känna lokalbefolkningen. Förhoppningen är att vi ska driva flera år, vi ser på detta långsiktigt. Men nu kör vi ett testår, säger Joakim.

Kiosken vid Norra badet kommer att hålla öppet under soliga dagar under sommarlovet. Då bemannas den av ungdomar. Cykeluthyrning finns naturligtvis och Bakfickan som ligger mellan Vinöns värdshus och skolan håller öppet med både loppis och försäljning av bland annat blommor.

På norra delen av ön händer något nytt i år. Det är Nygårds handelsbod som officiellt öppnade den 17 juni.

– Vi är ett rökeri och bageri som

Chris Kläfford
Lördag 19 augusti

Foto: Bob Linger

Tomas och Catrine Neiler driver Nygårds handelsbod på Norra delen av Vinön.

också gör pizza. Allt man köper här kan man ta med sig hem. Vi är inget regelrätt café, men vill man köpa en kopp kaffe och slå sig ner hos oss kommer det att vara möjligt. Vi kommer att erbjuda pizza, surdegsbröd, varmrökt lax och en livsmedelsaffär, säger Catrine vars man Tomas Neiler äger och driver stället.

Under maj till september kan Båten Sirena ta dig från Natu-rens hus i Örebro och hela vägen till Vinön, med stopp på Björkönen och vid Katrinelund. Turtrafiken är en del i Örebro kommuns satsning för att tillgängliggöra Hjälmarens besöksmål. Turlistor finns på: mfsirena.se

– Jag skulle vilja påstå att det händer lika mycket som vanligt på Vinön denna sommar, om inte mer. Det finns möjlighet att bo över på flera platser och öns hemsida är bästa stället att hålla sig uppdaterad på, säger Catrine. ■

Fiber ger nya möjligheter för föreningsgården

Hampetorps föreningsgård kämpar på med att hålla bygden levande trots att det tar mycket tid och engagemang.

I samband med senaste årsmötet byttes halva styrelsen ut och Joel Adolfsson tog över ordförandeklubban. Efter snart tio år i föreningen börjar entusiasmen tryta även för veteranen.

– Jag sa att jag kan sitta som ordförande under ett år och sedan långsamt backa ur. Det kräver mycket tid och det är svårt att kombinera med jobb och småbarn. Mina föräldrar var också med och drev Hampetorps föreningsgård när jag var barn så jag är mån om att den ska finnas kvar. Men vi som bor på landet får göra mycket. Det är sjöräddningen, båt-klubbarna, föreningsgårdarna. Om det ska hända något måste man hålla i gång det själv. Det blir mycket till slut. Men det är också sjukt roligt. Jag älskar det!

Belöningen för arbetet är bygdens uppskattning. Joel menar att folk tycker att det föreningen gör är jättebra.

– Som pubkvällarna, till exempel. Jag jobbar med evenemang till vardags och har en förstående chef som

låter mig låna med lite grejer så att det blir något extra.

Under sommaren blir det inte så mycket aktiviteter på grund av konkurrensen från annat, men under hösten blir det biovisning, vinprovning och så förstås den årliga julmarknaden söndagen innan första advent. Något som kan påverka höstens utbud är fiberdragningen som precis blivit klar.

– Vi lånade ut lokalen till IP-Only som höll två stormöten för fiberintresserade privatpersoner. I utbyte drog de in fiber åt oss och det är så klart jätteroligt och en fantastisk gest. Vi är mycket glada över det då det ger en möjlighet att till exempel ha LAN

Hampetorps föreningsgård ansvarar för bland annat utegymmet och frisbeegolfbanan. Under nationaldagen var det arbetsdag där diverse reparationer och uppräskningar utfördes av föreningens medlemmar.

för ungdomar eller visa sportevenemang på storbildsskärm om vi får tillstånd.

Hampetorps föreningsgård kämpar på, men Joel tror att det skulle behövas några nya eldsjälarna med kreativa idéer.

– Så om det finns några intresserade människor som läser detta får de gärna kontakta mig! ■

Ny programperiod för Leader

Möjligheten att söka EU-stöd för landsbygdsprojekt har funnits via Leader Mellansjölandet i 15 år. Den möjligheten fortsätter när en ny programperiod nu startar.

Jan Holgersson är verksamhetsledare för Leader Mellansjölandet.

– Just nu håller vi på och avslutar den programperiod som sträckt sig mellan 2014 och 2022. Den skulle egentligen avslutats 2020, men pandemin och Brexit ställde till det för EU så perioden blev förlängd med två år med samma årliga budget. Den nya programperioden kommer att vara femårig och sträcka sig mellan 2023 och 2027.

Anledningen till att den gamla programperioden fortfarande pågår är att det finns lite pengar kvar som ska användas först.

– Det är 900 000 kronor kvar och efter sommaren ska vi ha fattat de sista besluten med de gamla pengarna. Vi har redan fått ett startbesked för en ny programperiod och budgetramen beviljad. Den är på 25,5 miljoner kronor där 20-25 procent går åt för att täcka Mellansjölandets löpande kostnader.

Jan berättar att budgeten är i samma storlek som den har varit under tidigare programperioder.

– Det verkar vara det som går åt. Vi har alltid haft projektstöd att erbjuda och aldrig haft slut på pengar. Vi hanterar 8-15 projekt per år och det är hanterbart manuellt och kräver inget speciellt system.

Man kan säga att Leader startade i samband med Sveriges EU-medlemskap på 90-talet. Leader Mellansjölandet startade 2008 och Jan klev in 2010.

Ser du någon skillnad i vilka typer av projekt som det söks pengar till från då till nu?

– Till stor del är det samma. Det finns två stora områden. Det ena är företagande med besöksnäring. Där är det många kommuner som söker för specifika satsningar, till exempel för att utveckla Tiveden. Det är inte

Foto: mellansjolandet.se

pengar till den vanliga verksamheten. Det andra är bygdeutveckling – byggedagar, aktiviteter för unga eller förstudier till exempel. Ett exempel på detta är en idrottsplats i Hjortkvarn där en klubbstuga renoverades till att bli en bygdegård. Det är den typen av projekt.

Något annat som är vanligt är projekt med miljöteman, till exempel nya sätt att odla och driva jordbruk, nya sätt att producera energi lokalt.

– Våra kriterier är ganska öppna. Det ska vara efterfrågat och förankrat i bygden och något som bidrar till bygden. Kort sagt: det som bygden anser är det bästa att utveckla är det som får stöd.

På Leader Mellansjölandets hemsida kan man läsa utvecklingsstrategier för både den gamla och den nya programperioden och det har blivit några mindre förändringar.

– Projekt kring inkludering och integrering kommer inte att bli lika stort i den nya programperioden, vilket har att göra med att de projekten hittills mest drivits i städerna och nu kommer vi enbart att ha landsbygdsprojekt.

Nästa ansökningsomgång stänger i augusti, närmare bestämt den 14 augusti för större projekt och den 16 augusti för småprojekt. Läs mer på mellansjolandet.se ■

Hjälmaren kan bli biosfärområde om några år

Nu utreds möjligheterna till att bilda ett biosfärområde runt Hjälmaren. Örebro kommun är en av 19 myndigheter i projektet. I höst inleds en förstudie.

– Det är ett samverkansprojekt med alla kommuner, regioner, länsstyrelser och lärosäten runt Hjälmaren. Just nu har vi tagit fram ett förslag på en gemensam organisation, sen väntar förstudien, berättar Gustav Axberg, projektledare på Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen.

Vad är då ett biosfärområde? Det är ett geografiskt avgränsat område där nya metoder för hållbar utveckling utvecklas och implementeras. Fokus är att bidra till att bevara ekosystem, främja hållbar ekonomisk utveckling samt stödja forskning och kunskapsutveckling i ett geografiskt område.

– Biosfärområden utnämns av UNESCO och utgör inget juridiskt skydd av mark eller vatten och heller inga juridiska åtaganden för ingående organisationer. Det är en resurssatt modell där det blir möjligt för myndigheter, näringsliv och civilsamhälle att hitta gemensamma lösningar på gemensamma problem, till exempel hur en ekologiskt hållbar livsmedelsproduktion kan uppnås

samtidigt som den enskilde lantbrukarens ekonomiska hållbarhet säkras.

Förstudien kommer göras under ungefär ett år och när den är klar nästa höst ska den lämnas in till den nationella biosfärkommittén och förhoppningsvis får projektet kandidatstatus 2025 innan en formell ansökan till UNESCO i Paris kan göras.

– För utomstående är det kanske långt bort, men jag tycker att det är ett ganska snabbt tempo. Vätern höll på i drygt sju år innan de kom i gång och en del har tioåriga processer. Man ska förstås inte glömma bort att det görs andra saker under tiden också. Men att få ihop 19 myndigheter i en gemensam process tar sin tid och

Gustav Axberg,
projektledare

Foto: Privat

man måste låta det få göra det också.

Projektet bygger på ömsesidig respekt med bra dialoger mellan myndigheterna och med näringslivet och civilsamhället. Gustav menar att omställningen måste göras gemensamt.

– Det finns målkonflikter kring olika områden som måste hanteras. Ett biosfärområde kan bli en neutral arena med olika aktörer som tillsammans hittar lösningar som är bra för alla. Vi vill se Hjälmaren som en gemensam resurs där det finns komplexa relationer, där saker i en del av sjön påverkar en annan. Allt hänger ihop och det behövs en bred samverkan för att komma vidare, säger Gustav. ■

På <https://www.orebro.se/fordjupning/fordjupning/sa-arbetar-vi-med/hjalmaren.html> kan de som är intresserade läsa mer om Örebro kommuns arbete med Hjälmaren och biosfärprojektet. De som vill medverka med synpunkter kan vända sig till kommunens Servicecenter.

Förslag till långsiktig planering av allmänna vattentjänster presenteras i vattentjänstplan

Nu finns ett förslag till Örebro kommuns vattentjänstplan som presenterar hur kommunen långsiktigt planerar utbyggnaden av kommunala vattentjänster.

Enligt förslaget prioriteras nio områden att få påbörjad utbyggnad av vattentjänster under en tolvårsperiod. Utöver dessa presenteras 15 områden som har behov av vattentjänster, med beräknad utbyggnad tidigast efter år 2035.

Fram till den 25 juni 2023, har du möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Läs hela förslaget på orebro.se/vattentjanstplan ■

Foto: miji Photography/Unsplash

Foto: Gerd Almami/Phobay

Fakturautskick till privatpersoner via digital brevlåda

Under april 2023 införde Örebro kommun utskick av fakturor till digitala brevlådor. Successivt kommer även brev att börja skickas ut digitalt i stället för som post. Detta gäller för

dig som är privatperson och via Mina meddelanden har skaffat tillgång till någon av de digitala brevlådorna Min myndighetspost, Kivra eller Billo.

Du kan läsa mer om vad en digital

brevlåda är, hur du skaffar digital brevlåda samt hur du ändrar i dina inställningar på Myndighetern för digital förvaltnings hemsida:

digg.se. ■

Prenumerera på Landsbygdsnytt

Under 2023 kommer Landsbygdsnytt endast som digital tidning i PDF-format. För att inte missa när ett nytt nummer kommer kan du anmäla dig för att få ett e-postmeddelande när det finns tillgängligt.

Det gör du på orebro.se/landsbygdsutveckling där du även hittar alla tidigare nummer av Landsbygdsnytt digitalt. ■